

بررسی تأثیر تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک در بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

آرش شهبازیان*^۱

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق

dbsarash@gmail.com

فاطمه صمدی^۲

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق

چکیده

امروزه مدیریت ریسک به عنوان یکی از نگرانی های مهم مدیران اجرایی در شرکت ها بوده و فعالیت های انجام شده در ارتباط با موضوع مدیریت ریسک، رو به رشد و تکامل می باشد. داشتن یک تفکر مدیریتی در این عصر برای یک مدیر ارشد ضروری به نظر می رسد تا از بروز اشتباهات مدیر بکاهد و از لحاظ اقتصادی نیز به بهبود عملکرد سازمان بی انجامد. تفکر استراتژیک مستلزم پردازش متغیرهای متعدد و متنوع و برقراری ارتباط بین آنهاست زیرا این متغیرهای متنوع و متعدد از منابع مختلفی سرچشمه می گیرند که منشاء درون سازمانی و یا برون سازمانی دارند.

هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی تأثیر تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک می باشد. تحقیق حاضر یک تحقیق کاربردی است و از نظر گردآوری داده ها و انجام تحقیق، یک تحقیق توصیفی-تحلیلی به شیوه پیمایشی به حساب می آید. از لحاظ زمانی جزو تحقیقات مقطعی است و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات جزو روش های تحقیق اسنادی و میدانی محسوب می شود، زیرا برای گردآوری مبانی نظری از کتاب، مقاله و پایان نامه استفاده شده و برای گردآوری داده های پژوهش از پرسشنامه استفاده شده است. جامعه آماری تعداد ۱۰۰۰ نفر از کارشناسان بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار می باشد که با روش نمونه گیری تصادفی ساده و با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۲۷۸ نفر برای آزمون فرضیه های پژوهش انتخاب شده اند که در نهایت ۲۶۵ نفر به پرسشنامه ها پاسخ دادند و اطلاعات با استفاده از روش رگرسیون خطی و همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری در محدوده زمانی سال ۱۳۹۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که تفکر مدیریتی و

^۱ کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق
^۲ دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق

ابعاد آن بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد. لذا فرضیه اصلی تحقیق حاضر مبنی بر تأثیر معنادار تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک رد نشده است.

واژگان کلیدی: تفکر مدیریتی، مدیریت ریسک، بانک، بورس اوراق بهادار تهران

مقدمه

امروزه مدیریت ریسک به عنوان یکی از نگرانی‌های مهم مدیران اجرایی در شرکت‌ها بوده و فعالیت‌های انجام شده در ارتباط با موضوع مدیریت ریسک، رو به رشد و تکامل می‌باشد. در محیط‌های متلاطم که سازمان‌ها با تهدیداتی برای بقاء مواجه‌اند، رویکردهای مبتنی بر مدیریت ریسک می‌تواند در بسیاری موارد بسیار اثربخش باشند. سرعت سرسام‌آور تغییرات در دنیای کنونی، بدین معناست که روش‌های متداول مدیریت نمی‌توانند مناسب تغییرات باشند. هنگامی که تغییرات جزئی بود، می‌توانستیم از تجربه استفاده کنیم ولی هنگامی که تصمیمات جنبه استراتژیک دارند و نتایج بسیار عمده و غیرقابل برگشت هستند، نمی‌توان از تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر قضاوت‌های شهودی و تجربه مبتنی بر فلسفه‌های مدیریت استفاده کرد.

بیان مسئله

با رشد رقابت میان سازمان‌های امروزی و تهدیدات و فرصت‌هایی که گریبان‌گیر تمامی سازمان‌ها در سطوح مختلف داخلی و بین‌المللی می‌باشد، مفهوم ریسک اهمیت بسیار زیادی پیدا کرده است. تهدیدات یادشده می‌تواند به حدی باشد که سازمان را با شکست مواجه نماید. از این رو مدیران برای رشد و بقای سازمان باید به فکر راه‌هایی برای کاهش ریسک‌های نامطلوب باشند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۳). مدیریت ریسک بنگاه با دیدگاهی سیستماتیک، از ریسک‌های موجود در یک صنعت و بنگاه تجاری حداکثر فرصت را ایجاد می‌نماید. در محیط کسب‌وکار تولیدی، صنایع فعال در بخش‌های خوراکی و دارویی و همچنین پوشاک با ریسک‌های بیشتر و ضریب تأثیر بالاتر، مواجه هستند، بنابراین اهمیت اجرای فنون مدیریت ریسک در این بنگاه‌ها بسیار ضروری و بااهمیت می‌باشد (ایستبورن و شارلند، ۲۰۱۷: ۲۵).

اجرای مدیریت ریسک این امکان را برای شرکت‌ها فراهم می‌آورد، ضمن شناسایی خطرات و تهدیدات پیرامون شرکت، آن‌ها را تبدیل به فرصت‌هایی برای دستیابی به اهداف خود نماید (غلامی و سلیمی، ۱۳۹۳: ۱۰).

رویکردهای نوین استراتژی، تفکر مدیریتی را به جای برنامه‌ریزی استراتژیک خالق استراتژی می‌دانند و این ایده اولیه در حوزه مدیریت استراتژیک شکل گرفته که مدیران موفق مدیرانی هستند که از تفکر مدیریتی بهره می‌گیرند. طی چند دهه-ی گذشته که بحث برنامه‌ریزی استراتژیک مطرح بوده، تحولات زیادی در محیط کسب‌وکار و قوانین رقابت ایجاد شده است. تغییر و تحول بخش اجتناب‌ناپذیر محیط رقابتی امروز است. پاسخگویی به موقع و مناسب به این تحولات نیازمند رویکردی پویاتر به تدوین استراتژی است (کازمی و نارونجا، ۲۰۱۵: ۴۸).

به این ترتیب، تمرکز رویکردهای نوین استراتژی بر این مسئله است که استراتژی نمی‌تواند حاصل یک فرایند برنامه‌ریزی باشد و لذا به جای برنامه‌ریزی بر تفکر مدیریتی تأکید دارند. در این رویکردها تفکر مدیریتی نه بر اساس پیش‌بینی آینده بلکه با توانایی خلق آینده محقق می‌شود. به این ترتیب درک فرصت‌ها و کشف راهکارهای جدید توسط مدیران موجب شکل‌گیری چشم‌انداز جدیدی برای سازمان می‌شود. در این رویکردها نقش ابزار و روش‌شناسی کمرنگ و انسان به عنوان استراتژی است نقش اصلی را به عهده می‌گیرد. اینجاست که اهمیت توجه به مقوله‌ی تفکر مدیریتی در سطح فردی (مدیریت ارشد سازمان) روشن می‌شود.

۱ Eastburn, R.W; Sharland, A;

۲ Kazmi. S. A.Z; Naaranoja, M;

مدیران شرکت‌ها، شرکت خود را در محیطی پیچیده و متغیر اداره کرده و وظایف آن‌ها در تمامی عرصه‌ها به طور فزاینده‌ای توسعه یافته است. این امر سبب شده تا در عرصه‌های گوناگون، قدرت تصمیم‌گیری قابل ملاحظه‌ای به سطوح مدیریتی سازمان‌ها واگذار شود. همچنین نبود شاخص راهبر، جهت هدایت مدیران و سنجش عملکرد آن‌ها به نسبت حرکت در جهت اهداف استراتژیک سازمان‌ها معضل دیگری است که با آن مواجه‌اند. از مجموع موارد مطرح‌شده چنین برمی‌آید که بررسی وضعیت تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک در سازمان می‌تواند راهگشای شناسایی عارضه‌هایی گردد که آسیب آن‌ها تدوین اسناد راهبردی ناکارآمد و عملکرد غیر مؤثر و بدون اهداف همگرایانه در مدیران باشد. که به این منظور در پژوهش حاضر به بررسی تأثیر تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک در بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار پرداختیم و در پی پاسخ به این سؤال هستیم که تفکر مدیریتی چه تأثیری بر مدیریت ریسک دارد؟

مفهوم تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک

تفکر مدیریتی

دانش مدیریت در طلیعه قرن جدید، بیش از هر چیز، برای تغییر و تحول مستمر، اهمیت قائل است. سازمانی که خود را با امواج تغییر همراه نسازد، محکوم به فناست. در طوفان تغییر، استراتژی مناسب آن است که بقای سازمان را تضمین کند. استراتژی شامل برنامه‌ریزی، اجرا، الگو، موقعیت و چشم‌انداز است. تفکر مدیریتی، مدیران را در تدوین استراتژی مناسب جهت بقا و کسب موفقیت یاری می‌دهد. تفکر مدیریتی در محیط پرتحول و غیرقابل پیش‌بینی امروز، رویکرد مناسب "راهبردی" سازمان شمرده می‌شود (مینگرس، ۲۰۱۰: ۱۱۵۰).

مولفه های تفکر مدیریتی

تصورپردازی

تصورپردازی یکی از عوامل تفکر استراتژیک می‌باشد که به ایجاد تصور کلی از مشکلات و مسائل و ارائه ایده‌های بهتر کمک می‌کند (کازمی و نارونجا، ۲۰۱۵: ۴۹).

رویکرد منطقی و عقلانی

رویکرد منطقی و عقلانی یکی از عوامل تفکر استراتژیک می‌باشد که به افراد در حل مسائل و مشکلات به‌طور منطقی و عقلانی کمک می‌کند (کازمی و نارونجا، ۲۰۱۵: ۴۹).

روشن بینی

روشن بینی یکی از عوامل تفکر استراتژیک می‌باشد که به افراد کمک می‌کند دیدگاه‌های مختلف را بررسی و بهترین راه‌حل را در حل مشکلات انتخاب کنند (کازمی و نارونجا، ۲۰۱۵: ۵۰).

دانش قبلی

دانش قبلی یکی از عوامل تفکر استراتژیک می‌باشد که کمک می‌کند مشکلات مشابه را با دانش‌های قبلی و راه‌حل‌های قدیمی برطرف شوند (کازمی و نارونجا، ۲۰۱۵: ۵۰).

نیروهای محیطی خارجی

نیروی‌های محیطی خارجی یکی از عوامل تفکر استراتژیک می‌باشد که منظور از نیروی‌های محیطی خارجی ارتباط با تبلیغات و مشتریان می‌باشد و توجه به این عوامل خارجی به توسعه محصول کمک زیادی می‌کند (کازمی و نارونجا، ۲۰۱۵: ۵۰).

تفاوت بین نیروهای کار

تفاوت بین نیروهای کار یکی از عوامل تفکر استراتژیک می‌باشد که اعضای مختلف با ویژگی‌های متفاوت می‌توانند تأثیرات متفاوتی روی توسعه محصول و موفقیت شرکت گذارد با روش‌هایی مانند ارائه ایده‌های مختلف و همکاری کردن باهم (کازمی و نارونجا، ۲۰۱۵: ۵۱).

فشارهای محیطی درونی

فشارهای محیطی درونی نیز یکی از عوامل تفکر استراتژیک می‌باشد که عوامل درونی بیشتر بر روی روابط بین اعضا تأکید دارد (کازمی و نارونجا، ۲۰۱۵: ۵۱).

مدیریت ریسک

با رشد رقابت میان سازمان‌های امروزی و تهدیدات و فرصت‌هایی که گریبان‌گیر تمامی سازمان‌ها در سطوح مختلف داخلی و بین‌المللی می‌باشد، مفهوم ریسک اهمیت بسیار زیادی پیدا کرده است. تهدیدات یاد شده می‌تواند به حدی باشد که سازمان را با شکست مواجه نماید. از این رو مدیران برای رشد و بقای سازمان باید به فکر راه‌هایی برای کاهش ریسک‌های نامطلوب باشند. مدیریت ریسک با دیدگاهی سیستماتیک، از ریسک‌های موجود در یک شرکت و بنگاه تجاری حداکثر فرصت را ایجاد می‌نماید (حسینی و مطهری، ۱۳۹۳: ۲).

جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

بنا به تعریف جامعه آماری عبارت است از مجموعه‌ای از موجودات که در یک زمان معین مطلوب ما قرار می‌گیرند و حداقل دارای یک صفت مشخصه هستند. صفت مشخصه، صفتی است که بین همه عناصر جامعه آماری مشترک است و متمایز کننده جامعه آماری از سایر جوامع می‌باشد. معمولاً در هر پژوهش جامعه مورد بررسی یک جامعه آماری است که پژوهشگر مایل است درباره صفت یا صفتهای متغیر واحدهای آن به مطالعه بپردازد.

جامعه آماری این تحقیق تعداد ۱۰۰۰ نفر از کارشناسان بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار می‌باشد که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۲۷۸ نفر برای آزمون فرضیه‌های پژوهش انتخاب می‌شوند.

معادله ساختاری

روش (SEM) یکی از جدیدترین و قویترین روش‌های تجزیه و تحلیل چند متغیری است که برخی هم به آن تحلیل ساختاری کوواریانس و الگو سازی علی اطلاق می‌کنند. کاربرد اصلی آن در موضوعات چند متغیره‌ای است که نمی‌توان آنها را به شیوه دو متغیری با در نظر گرفتن هر بار یک متغیر مستقل با یک متغیر وابسته انجام داد. تجزیه و تحلیل چند متغیره به یکسری روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاق می‌شود که ویژگی اصلی آنها، تجزیه و تحلیل همزمان چند متغیر مستقل با چند متغیر وابسته است. به عبارت دیگر وقتی شما می‌خواهید متغیر وابسته خود به عنوان مثال بزهکاری را با متغیره‌ای مستقلی

همچون انگیزه فردی، روابط خانوادگی، سابقه بزهکاری، موقعیت اجتماعی اقتصادی و از این قبیل پیش بینی کنید بایستی به طراحی یک مدل علی و ارزیابی آن بپردازید که با استفاده از مدل یابی معادلات ساختاری قادر به آن خواهید بود.

مدل یابی معادله ساختاری یک رویکرد جامع برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط متغیرهای مشاهده شده و مکنون است که گاه تحلیل ساختاری کوواریانس، مدل یابی علی و گاه نیز لیزرل نامیده شده است. اما اصطلاح غالب در این روزها، مدل یابی معادله ساختاری یا به گونه خلاصه SEM است. توسعه مدل‌های علی متغیرهای مکنون معرف همگرایی سنتهای پژوهشی نسبتاً مستقل در روان‌سنجی، اقتصادسنجی، زیست‌شناسی و بسیاری از روشهای قبلاً آشناست که آنها را به شکل چهار چوبی وسیع در می‌آورد. بحث در خصوص مفاهیم متغیرهای مکنون در مقابل متغیرهای مشاهده شده و خطا از موضوعات مورد بحث SEM می‌باشد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات، با توجه به اهداف و سوالات تحقیق، از شاخص‌های آمار توصیفی نظیر فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و سایر شاخص‌ها (حسب نیاز) و نیز آمار استنباطی از مدل یابی معادلات ساختاری به روش PLS استفاده شده است. برای آمار توصیفی از نرم افزار EVIEWS استفاده شده است.

معرفی روش PLS و دلایل استفاده از آن در این تحقیق

اهمیت روز افزون تجزیه و تحلیل داده‌ها در تحقیقات علمی، باعث توجه هرچه بیشتر جامعه علمی به این مقوله شده است. همانگونه که یک پژوهش علمی بدون مروری بر ادبیات موضوع و کنکاش در نظریه‌ها، ناقص می‌ماند، اضافه نمودن تحقیق میدانی به تئوری‌های مطالعه شده جلوه‌ی دیگری به پژوهش داده و اعتبار آن را دوصد چندان می‌کند. در این راستا، داده‌هایی که محقق از اعضای نمونه آماری تحقیق خود جمع‌آوری می‌نماید، احتیاج به تحلیل دارند تا تفسیر یافته‌ها و تعمیم نتایج میسر گردد. در مطالعات حوزه‌ی علوم انسانی و اجتماعی، تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش طبق فرآیندی با قالب کلی مشخص و یکسان صورت می‌پذیرد که مرتبط با آن روش تحلیل آماری متعددی تا به حال معرفی شده است. در این میان، مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) که در اواخر دهه شصت میلادی معرفی شد، ابزاری در دست محققین جهت بررسی ارتباط میان چندین متغیر در یک مدل را فراهم می‌ساخت. قدرت این تکنیک در توسعه نظریه‌ها باعث کاربرد وسیع آن در علوم مختلف از قبیل بازاریابی، مدیریت منابع انسانی، مدیریت استراتژیک و سیستم اطلاعاتی شده است. یکی از مهمترین دلایل استفاده زیاد پژوهشگران از SEM، قابلیت آزمون تئوری‌ها در قالب معادلات میان متغیرهاست. دلیل دیگر لحاظ نمودن خطای اندازه‌گیری توسط این روش است که به محقق اجازه می‌دهد تا تجزیه و تحلیل داده‌های خود را با احتساب خطای اندازه‌گیری گزارش دهد.

مدل سازی معادلات ساختاری تا این زمان، با دو نسل روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها معرفی شده است. نسل اول روش‌های مدل سازی معادلات ساختاری روش‌های کوواریانس محور هستند که هدف اصلی این روش‌ها تایید مدل بوده و برای کار به نمونه‌هایی با حجم بالا نیاز دارند. نرم افزارهای EQS، AMOS، LISREL و MPLUS چهار عدد از پرکاربردترین نرم افزارهای این نسل هستند. چند سال پس از معرفی روش کوواریانس محور، به دلیل نقاط ضعفی که در این روش وجود داشت، نسل دوم روش‌های معادلات ساختاری که مولفه محور بودند، معرفی شدند. روش‌های مولفه محور که بعداً به روش حداقل مربعات جزئی یا PLS تغییر نام دادند، برای تحلیل داده‌ها روش‌های متفاوتی نسبت به نسل اول ارائه دادند.

دلایل استفاده از روش معادلات ساختاری پی ال اس (PLS - SEM)

محققین دلایل متعددی را برای استفاده از روش پی ال اس (PLS) ذکر نموده‌اند. مهمترین دلیل، برتری این روش برای نمونه‌های کوچک ذکر شده است. دلیل بعدی داده‌های غیرنرمال است که محققین و پژوهشگران در برخی پژوهش‌ها با آن سر

و کار دارند در نهایت دلیل آخر استفاده از روش پی ال اس (PLS)، روبرون شدن با مدل‌های اندازه گیری سازنده است. سایر دلایل:

حجم کم نمونه

داده‌های غیر نرمال

مدلهای اندازه گیری از نوع سازنده

قدرت پیش بینی مناسب

پیچیدگی مدل (تعداد زیاد سازه‌ها و شاخص‌ها)

تحقیق اکتشافی

توسعه تئوری و نظریه

استفاده از متغیرهای طبقه بندی شده

بررسی همگرایی

آزمودن تئوری و فرضیه

آزمودن فرضیات شامل متغیرهای تعدیلگر

با توجه به موارد بالا، حجم نمونه اندک بهترین دلیل استفاده از PLS است. روش‌های نسل اول مدل سازی معادلات ساختاری که با نرم افزارهایی نظیر LISREL، EQS، AMOS اجرا می‌شدند، نیاز به تعداد نمونه زیاد دارند، در حالی که PLS (پی ال اس) توان اجرای مدل با تعداد نمونه خیلی کم را دارا می‌باشد. یک مزیت مهم دیگر که محققین به آن استناد می‌کنند، امکان استفاده از مدل‌های اندازه گیری با یک شاخص (سوال) در روش PLS-SEM می‌باشد. این روش به پژوهشگر این امکان را می‌دهد که بتواند در مدل پژوهشی خود از مدل‌های اندازه گیری با یک سوال استفاده کند.

مراحل مدل سازی در معادلات ساختاری در اسمارت پی ال اس

تعیین مدل:

در این مرحله ابتدا ادبیات نظری پیرامون یک موضوع و مشتقات آن بررسی شده و سازه‌های دخیل در آن موضوع خاص شناسایی می‌شوند.

شناسایی سنجه سازه‌ها:

پس از ترسیم مدل حاوی سازه‌ها و روابط میان آنها نوبت به ترسیم متغیرهای آشکار مربوطه به سازه‌ها می‌رسد. در واقع در این مرحله چگونگی سنجش سازه‌ها را مشخص می‌نمایند.

تخمین روابط بین مدل:

بعد از ترسیم مدل با تمامی اجزا آن، نوبت به تخمین روابط حاوی متغیرهای آشکار و پنهان در مدل می‌رسد. این روابط در دو نوع درونی و بیرونی هستند.

با انتخاب رویکرد حداقل مربعات جزئی (PLS) و نرم افزار Smart PLS ضرایب بار عاملی به همراه مقادیر t توسط نرم افزار محاسبه می شود و به محقق امکان تفسیر روابط بیرونی و درونی را می دهد.

فرضیه های تحقیق

اصلی } تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

فرعی } و انابایی تصویرپردازی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد
و یکرد منطقی و عقلانی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد
و انابایی روشن بینی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد
اناش قبلی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد
بروهای محیطی خارجی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد
فاوت نیروی کار بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.
شارهای محیطی درونی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد

نحوه ی بررسی فرضیات و روابط بین متغیرها در تحقیق

در این پژوهش برای اطمینان از روایی ابزار گردآوری داده ها از نظرات اساتید، متخصصان و کارشناسان خبره موضوع پژوهش استفاده شده است. در این مرحله با انجام مصاحبه های مختلف و کسب نظرات افراد یادشده، اصلاحات لازم بعمل آمده و بدین ترتیب اطمینان حاصل گردید که پرسشنامه همان خصیصه مورد نظر محقق را می سنجد.

برای بررسی فرضیه ها و تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون فرض ها که در این پژوهش آزمون پیروسون و رتبه بندی فریدمن است استفاده خواهد شد. برای بررسی رابطه بین متغیرها در پژوهش حاضر از آزمون همبستگی پیروسون و جهت تاثیرگذاری آنها از رگرسیون خطی استفاده می شود. به منظور بررسی معنی دار بودن تفاوت بین متغیرهای تحقیق و نیز رتبه بندی آنها از آزمون رتبه ای فریدمن استفاده می شود. از این آزمون برای مقایسه ی گروه های وابسته به متغیر مستقل رتبه بندی شده استفاده می شود. مبنای این آزمون توزیع کای دو است. همچنین برای اثبات فرضیه های فرعی از آزمون رگرسیون خطی نیز استفاده شده است.

آزمون نرمالیتی

مفهوم توزیع نرمال در مورد داده های پارامتری صدق می کند (نه داده های ناپارامتری). آزمون نرمال بودن، با ایجاد یک نمودار احتمال نرمال بودن (به شکل زنگوله و نیز متقارن نسبت به میانگین)، به آزمون این فرض می پردازد که آیا مشاهدات پژوهش از توزیع نرمال تبعیت می کنند یا خیر. البته توزیع نرمال به معنای توزیع استاندارد یا مطلوب نیست. در این پژوهش قبل از

انجام آزمون فرضیه‌ها، از آزمون کولموگروف اسمیرنوف به منظور تعیین نرمال بودن داده‌ها استفاده شد، نتیجه اجرای این آزمون در جدول زیر بیان شده است.

نتایج آزمون نرمال بودن داده‌ها

توانایی تصویرپردازی	رویکرد منطقی و عقلانی	توانایی روشن‌بینی	دانش قبلی	نیروهای محیطی خارجی	تفاوت نیروی کار	فشارهای محیطی درونی	تعداد
۲۶۵	۲۶۵	۲۶۵	۲۶۵	۲۶۵	۲۶۵	۲۶۵	۲۶۵
۱,۶۱	۰,۹۱	۰,۷۶	۱,۸۵	۱,۵۲	۰,۸۶	۱,۷۰	مقدار Z کولموگروف - اسمیرنوف
۰,۰۶۵	۰,۳۰۱	۰,۳۶۱	۰,۰۵۸	۰,۰۷۲	۰,۵۲۱	۰,۰۶۱	سطح معناداری

با توجه به داده‌های جدول فوق مشاهده می‌شود که سطح معناداری (Sig) آزمون نرمال بودن داده‌ها در متغیرهای پژوهش بزرگتر از $(p = 0/05)$ شده است. بنابراین با اطمینان $0/95$ می‌توان بیان نمود که متغیرهای یاد شده از مفروضه نرمال بودن برخوردار می‌باشند، بنابراین می‌توان از آزمون‌های پارامتریک (در این پژوهش آزمون پی‌رسون و رگرسیون خطی) جهت آزمون سوالات تحقیق استفاده کرد.

آزمون فرضیه با استفاده از معادلات ساختاری

در تحقیق حاضر برای بررسی روابط بین متغیرها از مدل معادلات ساختاری نیز استفاده شده است. یک مدل معادلات ساختاری مفروض، در واقع یک ساختار علی مشخص شده بین مجموعه‌ای از سازه‌های مشاهده‌ناپذیر است که هر یک توسط مجموعه‌ای از نشانگرها اندازه‌گیری می‌شود و می‌توان آن را از لحاظ برازش در یک جامعه به خصوص آزمون؛ این مدل، یک تکنیک تحلیل چندمتغیری از خانواده رگرسیون چند متغیره است و در واقع بسط مدل خطی کلی است که این امکان را فراهم می‌کند تا مجموعه‌ای از معادلات رگرسیون را به طور همزمان مورد آزمون قرار دهد. یک مدل معمولی مدل روابط ساختاری از دو قسمت تشکیل شده است: الف- مدل اندازه‌گیری ب- مدل تابع ساختاری. مدل اندازه‌گیری یا قسمت تحلیل عوامل تأییدی مشخص می‌کند که چگونه متغیرهای نهفته یا سازه‌های فرضی در قالب تعداد بیشتری متغیرهای مشاهده‌شده، اندازه‌گیری شده‌اند. قسمت تابع ساختاری یا تحلیل مسیر، روابط علی بین این متغیرهای نهفته را مشخص می‌کند.

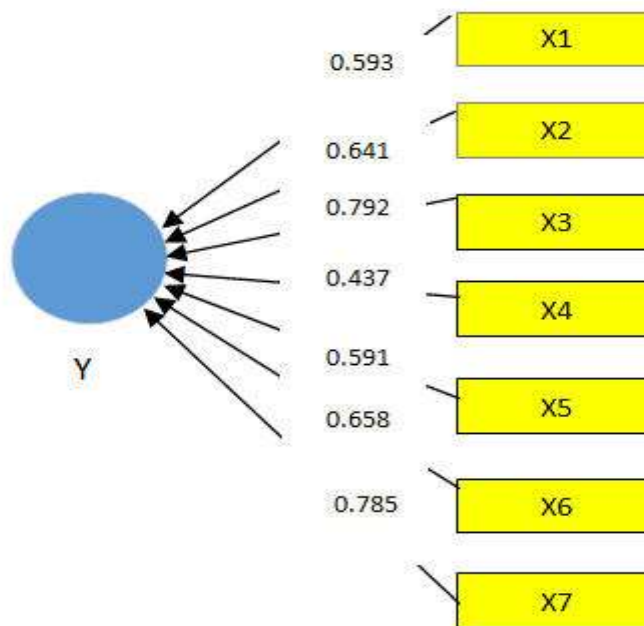

مدل اندازه گیری

برای این منظور از تحلیل عاملی تأییدی استفاده می شود. به این شکل که بار عاملی هر نشانگر با سازه خود دارای مقدار t بالاتر ۱/۹۶ باشد. در این صورت این نشانگر از دقت لازم برای اندازه گیری آن سازه یا صفت مکنون برخوردار

نتیجه	plevel	بارعاملی	علامت نشانگر	زیرسازه	سازه
تایید شاخص	۰,۰۱	۰,۵۹۳	X1	تصویرپردازی	تفکر مدیریتی
تایید شاخص	۰,۰۱	۰,۶۴۱	X2	رویکرد منطقی و عقلانی	
تایید شاخص	۰,۰۱	۰,۷۹۲	X3	روشن بینی	
تایید شاخص	۰,۰۱	۰,۴۳۷	X4	دانش قبلی	
تایید شاخص	۰,۰۱	۰,۵۹۱	X5	نیروهای محیطی خارجی	
تایید شاخص	۰,۰۱	۰,۶۵۸	X6	تفاوت بین نیروهای کار	
تایید شاخص	۰,۰۱	۰,۷۸۵	X7	فشارهای محیطی درونی	
تایید شاخص	۰,۰۱	۱,۰۰	Y	تفکر مدیریتی	تفکر مدیریتی

است (Nunnally & Bernstein, 1994). مطابق جدول زیر بار عاملی برای نشانگرهای هر سازه نشان داده شده است. لذا نتایج نشان می دهد که همه نشانگرهای سازه ها بعلاوه این که آماره احتمال آن کمتر از ۰,۰۱ می باشد لذا دارای اهمیت بوده و برای اندازه گیری سازه ها مناسب می باشند. لذا نتایج روایی سازه که برای بررسی دقت و اهمیت نشانگر های انتخاب شده برای اندازه گیری سازه ها، نشان می دهد که نشانگر ها ساختار های عاملی مناسبی را جهت اندازه گیری ابعاد مورد مطالعه در مدل تحقیق فراهم می آوردند.

نمودار تحلیل عاملی

جدول: مقادیر بار عاملی برای نشانگرهای هر سازه در قالب مدل اندازه گیری

برآزش کلی مدل

جهت نشان دادن اعتبار نتایج تحقیق از شاخص های برآزش مدل های معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی استفاده می نماییم. شاخص APC کاملاً معنی دار است و نشان دهنده روابط قوی و قابل تکرار بین تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک می باشد. مقدار ARS نشان می دهد بیشترین تفاوت در مدیریت ریسک در بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده است.

جدول: شاخص های بررسی اعتبار مدل

شاخص	ارزش	سطح معنی داری	نتیجه
APC	۰,۶۰۸	۰,۰۱	ضرایب موجود برای بیان روابط علی ارتباطی قابل تکرار هستند و از دقت لازم برای بیان روابط برخوردار هستند
ARS	۰,۵۲۷	۰,۰۱	بخش اعظمی از واریانس موجود در داده ها با روابط موجود بیان شده است.

تخمین مدل نهایی

مدل نهایی تحقیق حاضر که بررسی تاثیر تفکرمدیریتی بر مدیریت ریسک می باشد، با استفاده از روش معادلات ساختاری و نرم افزاری ال اس بصورت زیر می باشد:

جهت تحلیل نتایج مدل، مقادیر t -value محاسبه شده با t -value جدول در سطح خطای ۵ درصد (۱,۹۶) مقایسه می شوند ، اگر محاسبه شده $t < t$ جدول باشد فرضیه تائید می شود. در پایان هم برای پی بردن به میزان همبستگی دو متغیر ضرایب استاندارد مسیر مورد تحلیل قرار می گیرند.

جدول: مقادیر شاخص های برازندگی

	AVE	R Square	Cronach's Alpha	Commuality
تفکرمدیریتی	۰,۷۳	-	۰,۸۸	۰,۷۳
مدیریت ریسک	۰,۸۷	۰,۶۸۱	۰,۷۶	۰,۴۷

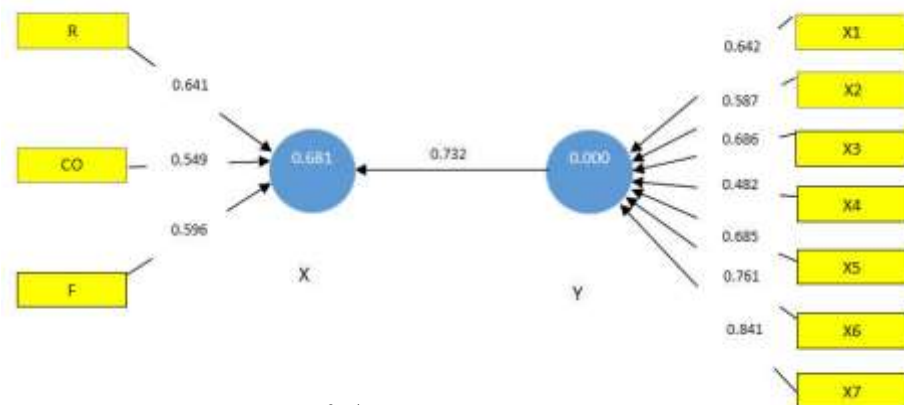
همانطور که مشاهده می شود مقدار آلفای کرونباخ که نشان دهنده پایایی سازگاری درونی مدل است از ۰,۷ بیشتر است که این نشان دهنده تائید پایایی بعنوان یکی از معیارهای برازش است. معیار بعدی AVE یا روایی همگراست. روایی همگرا بدین معناست که مجموعه معرفها ، سازه اصلی را تبیین می کنند یا به زبان ساده پرسشها از مدل حمایت می کنند. حداقل AVE معادل ۰,۵. بیانگر اعتبار همگرای کافی است ، بدین معنی که یک متغیر مکنون می تواند بطور میانگین بیش از نیمی از پراکندگی معرفها را تبیین کند. چون مقدار AVE برای تمامی متغیرها از ۰,۵ بیشتر است ، لذا می توان گفت روایی همگرای مدل اندازه گیری مطلوب است. معیار بعدی که در ارزیابی توانایی متغیرهای مکنون درونزاد (یا همان وابسته) بکار می رود Rsquare است. این مقادیر برای ۰,۳ و کمتر نشان دهنده توانایی ضعیف ، ۰,۳ تا ۰,۶۹ توانایی متوسط و برای مقدار ۰,۷ و بیشتر نشان دهنده شرح قوی مدل توسط متغیرهای وابسته است. چون این مقدار ۰,۶۸۱ بدست آمده پس می توان گفت مدل از قدرت پیش بینی متوسط برخوردار است و متغیرهای مستقل توانسته اند ۶۸ درصد تغییرات متغیر وابسته را توضیح کنند.

Commuality نیز شاخصی است برای سنجش کیفیت مدل و مقادیر مثبت آن مورد قبول می‌باشند. از آنجاکه این شاخص برای تمامی متغیرها مثبت بدست آمده است ، لذا کیفیت مدل از لحاظ این شاخص هم تأیید می‌شود

نتیجه

مدل با پرسش‌ها برازش دارد. (برازش تأیید می‌شود) محقق می‌تواند به آزمون فرضیات پژوهش بپردازد. به منظور آزمون فرضیه ابتدا مقدار t-value با مقدار جدول (۱،۹۶) مقایسه شده اگر بزرگتر بود فرضیه تأیید می‌شود و برعکس. ضرایب مسیر نیز میزان همبستگی متغیرها را نشان می‌دهند. اگر این مقدار بین ۰/۱ تا ۰/۳ باشد همبستگی ضعیف ، بین ۰/۳ تا ۰/۶ همبستگی متوسط و بیشتر از ۰/۶ نشان دهنده همبستگی قوی و بالا می‌باشد.

نمودار ۴-۶

جدول: نتایج آزمون فرضیه

مقدار آماره t	ضریب استاندارد مسیر
۱۰/۰۷	۰/۷۳۲

نتیجه: چون مقدار آماره آزمون (۱۰/۰۷) از مقدار t (۱/۹۶) بزرگتر است لذا فرض صفر رد شده و فرض محقق تأیید می‌شود. رد فرض H0 در سطح معنادار ۰/۰۵ درصد نشانگر آنست که میان متغیرهای « تفکرمدیریتی» و « مدیریت ریسک » رابطه معنادار وجود دارد. ضریب استاندارد مسیر (۰/۷۳۲) متناظر نشان دهنده همبستگی خوب ، رابطه مثبت و مستقیم میان دو متغیر مورد بررسی می‌باشد. سطح رابطه قابل قبول می‌باشد.

آزمون فرضیه ها

این تحقیق شامل یک فرضیه اصلی و هفت فرضیه فرعی می باشد که به بررسی رابطه بینتفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک از طریق مولفه های مختلف میپردازد .

آزمون فرضیه اصلی

فرضیه آماری به صورت فرض صفر (H_0) و فرض مقابل (H_1) به شرح زیر می باشد:

H_0 : تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری ندارد.

H_1 : تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

همبستگی ابعاد تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک

	ابعاد تفکر مدیریتی	مدیریت ریسک
ابعاد تفکر مدیریتی	Pearson Correlation ۱	۰,۵۰۶
	Sig. (2-tailed) ۰,۰۰۰	
	N ۲۶۵	۲۶۵
مدیریت ریسک	Pearson Correlation ۰,۵۰۶	۱
	Sig. (2-tailed) ۰,۰۰۰	
	N ۲۶۵	۲۶۵

میزان ضریب همبستگی ابعاد تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک در جدول فوق نشان داده شده است. همانطور که مشخص است، Sig برابر صفر شده است و کمتر از $0/05$ است، این موضوع بیانگر این مطلب است که رابطه معناداری میان بعد ابعاد تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک مشاهده شده است و مقدار ضریب همبستگی پیرسون $0,506$ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر است و میزان این ارتباط متوسط (ضریب بین $0,3$ و $0,6$) می باشد. بنابراین H_0 رد و H_1 تایید می شود.

رگرسیون خطی جهت پاسخگویی به فرضیه اصلی تحقیق

با توجه به داده های جدول زیر و سطح معناداری آزمون ($\text{sig} = 0/000$) و کوچکتر بودن آن از ($\text{sig} < 0/05$) می توان قضاوت کرد که ابعاد تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد، بنابراین اجازه تحلیل معادله رگرسیون فراهم است.

تحلیل واریانس یکطرفه

آزمون	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig
Regression	۱۷۶	۱	۱۷۶	۱۷۰	۰,۰۰۰
Residual	۳۹۵	۲۶۴	۱,۰۳	-	-
Total	۵۷۱	۲۶۵	-	-	-

با توجه به داده های جدول زیر مقدار R محاسبه شده می توان بیان نمود که ابعادتفکر مدیریتی به میزان ۰/۵۵ با مدیریت ریسک در ارتباط هستند. همچنین با مشاهده مقدار R ۲ محاسبه شده برای متغیرها چنین استدلال می شود که ابعادتفکر مدیریتی تقریباً ۳۰ درصد از تغییرات مدیریت ریسک را پوشش می دهد.

خلاصه ای از شاخص های آماری

آزمون رگرسیون ساده				
متغیرها	(R)ضرایب همبستگی	R Square (ضریب تعیین)	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
ابعادتفکر مدیریتی	۰,۵۵۵	۰,۳۰۸	۰,۳۰۷	۱,۰۱

جدول ذیل ضرایب رگرسیون غیر استاندارد (B) و استاندارد (Beta) نشان می دهد. همانطور که مشاهده می شود ابعادتفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک با $\text{sig} = ۰,۰۰۰$ و سطح اطمینان ۹۵ درصد تأثیر مثبت و معناداری را گذاشته است.

ضرایب استاندارد و غیر استاندارد آزمون رگرسیون ساده

متغیرها	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	T	(Sig) سطح معناداری
	خطای استاندارد	(B) ضرایب رگرسیونی	(Beta)		
(Constant)	۲,۱۵	۰,۲۹۶	-	۷,۲	۰,۰۰۰
ابعاد تفکر مدیریتی	۰,۶۸۵	۰,۰۵۲	۰,۵۵۵	۱۳,۰۵	۰,۰۰۰

فرضیه های فرعی:

فرضیه فرعی اول : توانایی تصویرپردازی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

(H₀): توانایی تصویرپردازی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری ندارد.

(H₁): توانایی تصویرپردازی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد

همبستگی توانایی تصویرپردازی و مدیریت ریسک

	توانایی تصویرپردازی	مدیریت ریسک
Pearson Correlation	۱	۰,۶۹۳
Sig. (2-tailed)		۰,۰۰۰
N	۲۶۵	۲۶۵
Pearson Correlation	۰,۶۹۳	۱

	Sig. (2-tailed)	۰,۰۰۰	
	N	۲۶۵	۲۶۵

میزان ضریب همبستگی مولفه توانایی تصویرپردازی و مدیریت ریسک در جدول فوق نشان داده شده است. همانطور که مشخص است، Sig برابر صفر شده است و کمتر از ۰/۰۵ است، این موضوع بیانگر این مطلب است که رابطه معناداری میان بعد توانایی تصویرپردازی و مدیریت ریسک مشاهده شده است و مقدار ضریب همبستگی پیرسون ۰,۶۹۳ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر می باشد و میزان این ارتباط قوی (ضریب بین ۰,۶ و ۱) می باشد. بنابراین H0 رد و H1 تایید می شود.

فرضیه فرعی دوم: رویکرد منطقی و عقلانی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

(H₀): رویکرد منطقی و عقلانی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری ندارد.

(H₁): رویکرد منطقی و عقلانی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

همبستگی رویکرد منطقی و عقلانی بر مدیریت ریسک

	رویکرد منطقی و عقلانی	مدیریت ریسک
Pearson Correlation	۱	۰,۷۶۹
Sig. (2-tailed)		۰,۰۰۰
N	۲۶۵	۲۶۵

مدیریت ریسک	Pearson Correlation	۰,۷۶۹	۱
	Sig. (2-tailed)	۰,۰۰۰	
	N	۲۶۵	۲۶۵

میزان ضریب همبستگی مولفه رویکرد منطقی و عقلانی بر مدیریت ریسک در جدول فوق نشان داده شده است. همانطور که مشخص است Sig برابر صفر شده است و کمتر از $0/05$ است، این موضوع بیانگر این مطلب است که رابطه معناداری میان بعد رویکرد منطقی و عقلانی و مدیریت ریسک مشاهده شده است و مقدار ضریب همبستگی پیرسون $0,769$ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر می باشد و میزان این ارتباط قوی (ضریب بین $0,6$ و 1) است. بنابراین H_0 رد و H_1 تایید می شود.

فرضیه فرعی سوم: توانایی روشن بینی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

(H_0) : توانایی روشن بینی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری ندارد.

(H_1) : توانایی روشن بینی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

همبستگی توانایی روشن بینی و مدیریت ریسک

		توانایی روشن بینی	مدیریت ریسک
توانایی روشن بینی	Pearson Correlation	۱	۰,۸۰۹
	Sig. (2-tailed)		۰,۰۰۲
	N	۲۶۵	۲۶۵
مدیریت ریسک	Pearson Correlation	۰,۸۰۹	۱
	Sig. (2-tailed)	۰,۰۰۲	
	N	۲۶۵	۲۶۵

میزان ضریب همبستگی مولفه توانایی روشن بینی و مدیریت ریسک در جدول فوق نشان داده شده است. همانطور که مشخص است، Sig برابر ۰,۰۰۲ شده و کمتر از ۰/۰۵ است، این موضوع بیانگر این مطلب است که رابطه معناداری میان بعد توانایی روشن بینی و مدیریت ریسک مشاهده شده است و مقدار ضریب همبستگی پیرسون ۰,۸۰۹ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر بوده و میزان این ارتباط قوی (ضریب بین ۰,۶ و ۱) می باشد. بنابراین H0 رد و H1 تایید می شود.

فرضیه فرعی چهارم: دانش قبلی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

(H₀): دانش قبلی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری ندارد.

(H₁): دانش قبلی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

همبستگی دانش قبلی بر مدیریت ریسک

	دانش قبلی	مدیریت ریسک
دانش قبلی	Pearson Correlation	۰,۴۸۵
	Sig. (2-tailed)	۰,۰۰۰
	N	۲۶۵
مدیریت ریسک	Pearson Correlation	۰,۴۸۵
	Sig. (2-tailed)	۰,۰۰۰
	N	۲۶۵

میزان ضریب همبستگی مولفه دانش قبلی بر مدیریت ریسک در جدول فوق نشان داده شده است. همانطور که مشخص است ، Sig برابر صفر شده و کمتر از ۰/۰۵ است، این موضوع بیانگر این مطلب است که رابطه معناداری میان بعد دانش قبلی بر

مدیریت ریسک مشاهده شده و مقدار ضریب همبستگی پیرسون ۰,۴۸۵ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر بوده و میزان این ارتباط متوسط (ضریب بین ۰,۳ و ۰,۶) می باشد. بنابراین H_0 رد و H_1 تایید می شود.

فرضیه فرعی پنجم: نیروهای محیطی خارجی بر مدیریت ریسک تاثیر معناداری دارد.

(H_0) : نیروهای محیطی خارجی بر مدیریت ریسک تاثیر معناداری ندارد.

(H_1) : نیروهای محیطی خارجی بر مدیریت ریسک تاثیر معناداری دارد.

همبستگی نیروهای محیطی خارجی بر مدیریت ریسک

	نیروهای محیطی خارجی	مدیریت ریسک
نیروهای محیطی خارجی	Pearson Correlation	۰,۲۹۷
	Sig. (2-tailed)	۰,۰۰۹
	N	۲۶۵
مدیریت ریسک	Pearson Correlation	۰,۲۹۷
	Sig. (2-tailed)	۰,۰۰۹
	N	۲۶۵

میزان ضریب همبستگی مولفه نیروهای محیطی خارجی و مدیریت ریسک در جدول فوق نشان داده شده است. همانطور که مشخص است، Sig برابر ۰,۰۰۹ شده و کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین رابطه معناداری میان بعد محیطی خارجی و مدیریت ریسک مشاهده شده است و مقدار ضریب همبستگی پیرسون ۰,۲۹۷ بوده که نشان دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر می باشد که میزان این ارتباط ضعیف (ضریب بین ۰,۳ و ۰) می باشد. بنابراین H_0 رد و H_1 تایید می شود.

فرضیه فرعی ششم: تفاوت نیروی کار بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

(H_0) : تفاوت نیروی کار بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری ندارد.

(H₁): تفاوت نیروی کار بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

همبستگی تفاوت نیروی کار و مدیریت ریسک

		تفاوت نیروی کار	مدیریت ریسک
تفاوت نیروی کار	Pearson Correlation	۱	۰,۷۹۵
	Sig. (2-tailed)		۰,۰۰۰
	N	۲۶۵	۲۶۵
مدیریت ریسک	Pearson Correlation	۰,۷۹۵	۱
	Sig. (2-tailed)	۰,۰۰۰	
	N	۲۶۵	۲۶۵

منبع: یافته‌های تحقیق

میزان ضریب همبستگی مولفه تفاوت نیروی کار و مدیریت ریسک در جدول فوق نشان داده شده است. از آنجاکه Sig برابر صفر شده و کمتر از ۰/۰۵ است، این موضوع بیانگر این مطلب است که رابطه معناداری میان بعد تفاوت نیروی کار و مدیریت ریسک مشاهده شده است و مقدار ضریب همبستگی پیرسون ۰,۷۹۵ می باشد که نشان‌دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر است و میزان این ارتباط قوی (ضریب بین ۰,۶ و ۱) می باشد. بنابراین H₀ رد و H₁ تایید می شود.

فرضیه فرعی هفتم: فشارهای محیطی درونی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

(H₀): فشارهای محیطی درونی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری ندارد.

(H₁): فشارهای محیطی درونی بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد.

همبستگی فشارهای محیطی درونی و مدیریت ریسک

	فشارهای محیطی درونی	مدیریت ریسک
فشارهای محیطی درونی	Pearson Correlation ۱	۰,۲۸۵
	Sig. (2-tailed) ۰,۰۰۰	
	N ۲۶۵	۲۶۵
مدیریت ریسک	Pearson Correlation ۰,۲۸۵	۱
	Sig. (2-tailed) ۰,۰۰۰	
	N ۲۶۵	۲۶۵

میزان ضریب همبستگی مولفه فشارهای محیطی درونی و مدیریت ریسک در جدول فوق نشان داده شده است. همانطور که مشخص است، Sig برابر صفر شده و کمتر از ۰/۰۵ است، این موضوع بیانگر این مطلب است که رابطه معناداری میان بعد فشارهای محیطی درونی و مدیریت ریسک مشاهده شده است و مقدار ضریب همبستگی پیرسون ۰,۲۸۵ می باشد که نشان دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر بوده و میزان این ارتباط ضعیف (ضریب بین ۰,۳ و ۰) می باشد. بنابراین H₀ رد و H₁ تایید می شود.

آزمون فریدمن

به منظور بررسی معنی دار بودن تفاوت بین متغیرهای تحقیق و نیز رتبه‌بندی آنها از آزمون رتبه‌ای فریدمن استفاده می‌شود. از این آزمون برای مقایسه‌ی گروه‌های وابسته به متغیر مستقل رتبه‌بندی شده استفاده می‌شود. مبنای این آزمون توزیع کای دو است.

نتایج آزمون فریدمن

میانگین رتبه	شاخص‌های تفکر مدیریتی
۳,۳۴	توانایی تصویرپردازی
۳,۷۵	رویکرد منطقی و عقلانی
۴,۱	توانایی روشن‌بینی
۳,۰۸	دانش قبلی
۲,۸۹	نیروهای محیطی خارجی
۳,۹۱	تفاوت نیروی کار
۲,۵۷	فشارهای محیطی درونی

نتایج آزمون خی دو

آزمون آماری	
۲۶۵	تعداد
۲۵۸۱,۲۵	خی دو
۶	انحراف
۰,۰۰۰	Asymp. Sig.

با توجه به اینکه $Asymp. Sig = 0/000$ در جدول (۴-۱۹) می‌باشد و این رقم کوچک‌تر از $0/05$ است با 95% اطمینان می‌توان اظهار نمود که بین شاخص‌های تفکر مدیریتی تفاوت معنی‌داری وجود دارد و همچنین بر اساس میانگین رتبه‌ای فریدمن

در جدول (۱۸-۱۴) مهمترین ابعاد به ترتیب توانایی روشن بینی ، تفاوت نیروی کار ، رویکرد منطقی و عقلانی ، توانایی تصویرپردازی، دانش قبلی، نیروهای محیطی خارجی و فشارهای محیطی درونی می باشد.

رگرسیون خطی جهت پاسخگویی به فرضیه های فرعی تحقیق

همچنین برای اثبات فرضیه های فرعی از آزمون رگرسیون خطی نیز استفاده شده است. با توجه به داده های جدول زیر و سطح معناداری آزمون ($\text{sig} = ۰/۰۰۰$) و کوچکتر بودن آن از ($\text{sig} < ۰/۰۵$) می توان قضاوت کرد که بین ابعاد تفکر مدیریتی شامل (توانایی تصویرپردازی، رویکرد منطقی و عقلانی، توانایی روشن بینی، دانش قبلی، نیروهای محیطی خارجی، تفاوت نیروی کار، فشارهای محیطی درونی) و مدیریت ریسک رابطه معنی دار وجود دارد، بنابراین اجازه تحلیل معادله رگرسیون فراهم است.

تحلیل واریانس یکطرفه

آزمون	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig
Regression	۰,۷۳۱	۷	۰,۱۰۴	۰,۴۴۹	۰,۰۰۰
Residual	۳۴,۱۸۹	۲۵۸	۰,۲۳۳	-	-
Total	۳۴,۹۲۰	۲۶۵	-	-	-

با توجه به داده های جدول زیر و مقدار R محاسبه شده می توان بیان نمود که ابعاد تفکر مدیریتی شامل (توانایی تصویرپردازی، رویکرد منطقی و عقلانی، توانایی روشن بینی، دانش قبلی، نیروهای محیطی خارجی، تفاوت نیروی کار، فشارهای محیطی درونی) به میزان ۰/۱۴ با مدیریت ریسک در ارتباط هستند. همچنین با مشاهده مقدار R^2 محاسبه شده برای متغیرها چنین استدلال می شود که متغیرهای مستقل تقریباً ۲۱ درصد از تغییرات مدیریت ریسک را پوشش می دهد.

خلاصه ای از شاخص های آماری

متغیر	(R) ضرایب همبستگی	R Square (ضریب تعیین)	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate

توانایی تصویرپردازی، رویکرد منطقی و عقلانی، توانایی روشن بینی، دانش قبله، نیروهای محیطی خارجی، تفاوت نیروی کار، فشارهای محیطی درونی	۰,۱۴۵	۰,۲۱	۰,۲۶	۴,۲۲۷
---	-------	------	------	-------

در جدول ذیل سطح معناداری آزمون برای کلیه متغیرهای مستقل کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد و می توان نتیجه گرفت که توانایی تصویرپردازی، رویکرد منطقی و عقلانی، توانایی روشن بینی، دانش قبله، نیروهای محیطی خارجی، تفاوت نیروی کار، فشارهای محیطی درونی در سطح خطای ۵ درصد، تاثیر معنادار و مثبت بر مدیریت ریسک داشته و با افزایش هر یک از آنها، مدیریت ریسک نیز افزایش می یابد. همچنین نتایج آزمون رگرسیون خطی نشان می دهد که دانش قبله بیشترین تاثیر را با ضریب ۰,۲۳۱ بر متغیر مدیریت ریسک دارد. در نتیجه کلیه فرضیه های فرعی پژوهش تایید و توانایی تصویرپردازی، رویکرد منطقی و عقلانی، توانایی روشن بینی، دانش قبله، نیروهای محیطی خارجی، تفاوت نیروی کار، فشارهای محیطی درونی تاثیر معنادار و مثبت بر مدیریت ریسک دارند.

ضرایب استاندارد و غیر استاندارد آزمون رگرسیون ساده

متغیرها	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد (Beta)	T	سطح (Sig) معناداری
	ضرایب (B) رگرسیونی	خطای استاندارد			
(Constant)	۲,۳۹۶	۰,۲۳۰	-	۱۰,۴۳۰	۰,۰۰۰
توانایی تصویرپردازی	۰,۰۲۸	۰,۱۶۹	۰,۰۳۳	۲,۱۶۶	۰,۰۰۰
رویکرد منطقی و عقلانی	۰,۰۱۴	۰,۱۸۸	۰,۰۱۸	۳,۷۴	۰,۰۰۰
توانایی روشن بینی	۰,۰۷۴	۰,۱۷۴	۰,۰۷۶	۴,۴۲۴	۰,۰۰۰

دانش قبلی	۰,۱۷۸	۰,۳۲۴	۰,۳۳۱	۲,۵۴۸	۰,۰۰۰
نیروهای محیطی خارجی	۰,۰۸۰	۰,۱۴۷	۰,۰۷۴	۳,۵۴۸	۰,۰۰۰
تفاوت نیروی کار	۰,۱۱۶	۰,۱۵۹	۰,۱۴۲	۷,۷۲۹	۰,۰۰۰
فشارهای محیطی درونی	۰,۱۰۹	۰,۰۵۶	۰,۱۰۳	۲,۱	۰,۰۴۳

جمع بندی و نتیجه گیری

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که تفکر مدیریتی و ابعاد آن بر مدیریت ریسک تأثیر معناداری دارد. لذا فرضیه اصلی تحقیق حاضر مبنی بر تأثیر معنادار تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک رد نشده است. از سویی آماه احتمال آزمون نرمال بودن داده‌ها در متغیرهای پژوهش بزرگتر از $(p = 0/05)$ شده است. بنابراین با اطمینان $0/95$ می‌توان بیان نمود که متغیرهای یاد شده نرمال می‌باشند، بنابراین محقق از آزمون‌های پارامتریک مانند آزمون پیرسون و رگرسیون جهت آزمون سوالات تحقیق استفاده کرد.

میزان ضریب همبستگی ابعاد تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک نشان داد که Sig برابر صفر شده است و کمتر از $0/05$ است، این موضوع بیانگر این مطلب است که رابطه معناداری میان بعد ابعاد تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک وجود دارد و مقدار ضریب همبستگی پیرسون $0/506$ می‌باشد که نشان دهنده رابطه مثبت بین این دو متغیر است و میزان این ارتباط متوسط (ضریب بین $0/3$ و $0/6$) می‌باشد. از سویی ضرایب رگرسیون غیر استاندارد (B) و استاندارد (Beta) نشان می‌دهد ابعاد تفکر مدیریتی با $Sig = 0/000$ و سطح اطمینان 95 درصد تأثیر مثبت و معناداری بر مدیریت ریسک گذاشته است. لذا فرضیه اصلی تحقیق حاضر رد نشده است.

پیشنهادات برای تحقیقات آتی

(۱) استفاده از روش آزمون ضریب همبستگی و رگرسیون تنها روش تجزیه و تحلیل متغیرها نمی‌باشد. در روش تحقیق می‌توان از سایر روشها مانند آزمون t تک نمونه ای، آزمون فریدمن و غیره نیز استفاده نمود.

(۲) مطالعه تطبیقی بررسی مقایسه ای تأثیر تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک در بانک های مختلف و همچنین مقایسه با سایر کشورها انجام شود.

(۳) بررسی تطبیقی تفکر مدیریتی بر مدیریت ریسک در در سازمانهای دولتی و خصوصی

(۴) آسیب شناسی و بررسی مسائل مربوط به تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک در سازمانهای دولتی ایران

(۵) بررسی ارتباط بین تفکر مدیریتی و مدیریت ریسک

منابع فارسی

- ۱) آقاجانیان، سمینه و رستمی، مرضیه (۱۳۹۰). تعیین عناصر تشکیل دهنده‌ی سازه‌ی "تفکر استراتژیک"، دانشجوی دکتری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه صنعتی شریف، نهمین کنفرانس مدیریت، صص ۹-۱.
- ۲) تاجمیر ریاحی، حامد (۱۳۹۱). بررسی رابطه شاخص‌های حسابداری مدیریت ریسک و بازده سهام در بانک‌ها، فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال اول، شماره اول، صص ۷۳-۸۳.
- ۳) حسینی، سید عبدالرضا؛ حسینی، سیدمحمدحسین و سیدمطهری، سیدمهدی (۱۳۹۳). رابطه‌ی استفاده از فنون مدیریت ریسک با عملکرد شرکت‌های فعال صنایع غذایی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، سال چهارم، شماره ۱۳، صص ۴۵-۶۰.
- ۴) شوال پور. س و اشعری. ا (۱۳۹۲). بررسی تأثیر ریسک اعتباری بر سودآوری بانک‌ها در ایران. تحقیقات مالی. ۱۳۹۲؛ ۱۵(۲): ۲۴۹-۲۲۹.
- ۵) علی احمدی، علی؛ احمدی، ح.ع و ابوالحسنی. اصغر (۱۳۹۵). تأثیر ریسک اعتباری بر عملکرد نظام بانکی ایران: مطالعه بین بانکی با رویکرد پانل ور، فصلنامه اقتصاد مالی و توسعه. ۱۳۹۵؛ ۱۱(۳۳): ۱۳۱-۱۵۲.
- ۶) غفاریان، وفا و کیانی، غلامرضا (۱۳۸۹). پنج فرمان برای تفکر استراتژیک، چاپ چهارم، تهران: سازمان فرهنگی فرا، صص ۵۰-۹۵.
- ۷) مرعشی، س (۱۳۹۴). بررسی تأثیر تفکر استراتژیک بر بهره‌وری مدیران مورد مطالعه: شعب بانک صادرات شهرستان اهواز. اولین همایش بین‌المللی حسابداری، مدیریت و اقتصاد، هتل بین‌المللی آسمان اصفهان، سال انتشار ۱۳۹۴.
- ۸) مهرعلی، الهام (۱۳۹۴). بررسی تأثیر نرخ ارز بر بازده بانک‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، مقاله سال انتشار ۱۳۹۴.
- ۹) نجارزاده، ف (۱۳۹۴). بررسی رابطه تفکر استراتژیک و مسئولیت‌پذیری اجتماعی مدیران ادارات دولتی شهر کرمان. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور استان تهران دانشکده حسابداری و مدیریت، سال انتشار ۱۳۹۴.

منابع انگلیسی

- ۱) Zubi. H.A. (2016). Flexibility. Journal of Current Research in Science. 2016; 4(1): 35-39.
- ۲) Dynamics in the Knowledge Economy. 2015; 3(3): 409-429.
- ۳) & Carlson, M. (2016). Corporate governance and risk management at unprotected banks: National banks in the 1890s. Journal of Financial Economics. 2016; 10.1016/j.jfe.2016.01.025.
- ۴) Italian case, The British Accounting Review. 2016; doi: 10.1016/j.bar.2016.08.003.

۵) ... (۲۰۱۶). ... on Company's Performance, Procedia - Social and Behavioral Sciences 220 271 – 277.

۶) ... Insurance Companies, Ambo University, Ethiopia. International Journal of Accounting Research. Pp ۱-۵.

۷) ... framework. The Clute Institute International Academic Conference Munich Germany. 2014.

۸) ... Warcraft. Computers in Human Behavior, 46: 168-180.

Archive of SID